

Wyrok z dnia 20 czerwca 2006 r.

III SK 8/06

Uzależnienie przez licencjodawcę zawarcia umowy fonograficznej od ponoszenia przez licencjobiorcę kosztu wytwarzania hologramu, bądź zastrzeżenie możliwości rozwiązania tej umowy w razie nieponiesienia tych kosztów, stanowi naruszenie zakazu wynikającego z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.) i nadużywanie pozycji dominującej (art. 8 ust. 2 pkt 4 i 6 tej ustawy).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 czerwca 2006 r. sprawy z odwołania Stowarzyszenia Autorów „ZAIKS” w Warszawie przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z udziałem „S.” SA w K. o ochronę konkurencji, na skutek skargi kasacyjnej strony odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2005 r. [...]

1. o d d a l i ł skargę kasacyjną,
2. zasądził od Stowarzyszenia Autorów ZAIKS w Warszawie na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego
3. zasądził od Stowarzyszenia Autorów ZAIKS w Warszawie na rzecz S. SA w K. kwotę 270 zł. (dwieście siedemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z 25 września 2002 r. wydaną na podstawie art. 9 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1319), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznał za praktykę ograniczającą konkurencję uzależnianie przez Stowarzyszenie Autorów „ZAIKS” zawarcia umowy fonograficznej od ponoszenia przez licencjobiorcę - „S.” SA, kosztu wytwarzania hologramu. Za taką praktykę uznał stosowanie przez „ZAIKS” groźby bezprawnej polegającej na poinformowaniu o wypowiedzeniu umowy licencyjnej w przypadku niepodpisania aneksu do umowy w sprawie ponoszenia kosztów hologramów. Organ administracji nakazał „ZAIKS-owi” zaniechanie jej stosowania.

Od wspomnianej Decyzji „ZAIKS” wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego, który wyrokiem z 13 listopada 2003 r. oddalił je, podzielając w całości obszerne wywody zawarte w uzasadnieniu decyzji, powołał się jedynie dodatkowo na przepis art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. jako podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację, uznając, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął kwalifikację z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 powołanej ustawy. Dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia tego przepisu w związku z art. 113 tejże ustawy była dla Sądu drugiej instancji przekonywająca, co z kolei powodowało konieczność przyjęcia przez Sąd stanowiska, że w niniejszej sprawie doszło do próby stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na uzależnieniu dalszego obowiązywania umowy od spełniania przez drugą stronę innego świadczenia, nie mającego rzeczowego związku z przedmiotem umowy.

Na powyższe rozstrzygnięcie Stowarzyszenie Autorów „ZAIKS” wniósło skargę kasacyjną, wskazując na naruszenia przepisów prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię - art. 8 ust. 1 i 2 pkt 4 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 15 grudnia 2000 r. oraz naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie, a mianowicie art. 233 § 1 oraz art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się bezzasadna. Rozpatrując przedmiotową sprawę, należy mieć na uwadze, że przedmiotem umowy pomiędzy ZAiKS a kontrahentem było udzielenie licencji na dokonywanie nagrań dźwiękowych utworów z repertuaru ZAiKS oraz zwielokrotnianie tych utworów na nośnikach dźwięku. *Essentialia negotii* umowy licencyjnej stanowiło więc udzielenie praw do zwielokrotniania nośników dźwięku przez jedną stronę umowy (ZAiKS), na drugiej zaś stronie umowy

cięży obowiązek zapłaty określonego w umowie wynagrodzenia z tytułu zwielokrotnienia utworów (licencjobiorca). Każde inne żądanie ze strony ZAIKS, które nie było związane bezpośrednio ze wskazanymi celami i przedmiotem umowy, musiałyby być analizowane pod kątem funkcjonalności warunków umowy łączącej kontrahentów.

Powód w niniejszej sprawie podjął czynności zmierzające do wprowadzenia do wymienionej wyżej umowy licencyjnej odmiennych postanowień nakładających na kontrahenta dodatkowe koszty hologramowania nośników fonograficznych. Podjęta przez powoda próba obciążenia wyżej wymienionymi kosztami była poparta zastrzeżeniem, że niewyrażenie przez kontrahenta zgody na podpisanie aneksu o wskazanej wyżej treści będzie przez powoda uważane za wypowiedzenie umowy licencyjnej. Istotny w niniejszym stanie faktycznym jest fakt, iż z przepisów powszechnie obowiązującego prawa nie wynika obowiązek hologramowania nośników dźwięku. Ponadto pomysł walki z „piractwem” fonograficznym poprzez hologramowanie powstał z inicjatywy Związku Producentów Audio Video ZPAV, a ZAIKS mocą samodzielnej i swobodnej decyzji przyłączył się do tej inicjatywy. W takiej sytuacji wymaganie od licencjobiorcy naklejania hologramu na nośniki mogło być traktowane przez powoda jako element istotny z punktu widzenia realizacji umowy oraz wypełniania chociażby statutowych funkcji ZAIKS, jednak powyższe nie uzasadniało przerzucenia kosztów hologramów na licencjobiorcę. Taka praktyka (bez jego zgody) narusza bowiem zasadę swobody kontraktowej, w tym ekwiwalentności świadczeń stron stosunku cywilnoprawnego. W tym stanie rzeczy, za nietrafny należy uznać zarzut naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przede wszystkim należy z całą mocą podkreślić, że nadużywanie pozycji dominującej poprzez zmuszanie za pomocą groźby bezprawnej rozwiązania umowy osób działających na podstawie takich umów, do podejmowania zobowiązań, jakich w warunkach braku takiego zagrożenia nie podjęłyby, jest praktyką monopolistyczną, której stosowanie jest zabronione z mocy art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (por. wyrok SN z dnia 23 lutego 2006, III SK 6/05, niepublikowany).

W tym stanie rzeczy należało skargę kasacyjną oddalić.

=====